

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران
مدرسه علمیه حضرت زینب سلام الله عليها شهرستان یزد

تحقیق درسی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

ویژگی های زنان رجعت کننده در حکومت امام زمان (عج)

استاد:

سرکار خانم فاطمه جعفری

پژوهشگر:

فاطمه زارع رشکوئیه

دی ماه ۹۵

چکیده

در این مقاله ضمن بررسی رجعت در لغت و اصطلاح ، به بررسی مفهوم آن در روایات می پردازد و پس از آن ویژگی های زنان رجعت کننده را بیان می کند که مهم ترین آن ایمان خالص است . داشتن ایمان خالص خود آثاری دارد که در این مقاله از دو جهت مقاومت در مقابل دشمن و استقامت در برابر محیط بررسی شده است و دومین ویژگی زنان رجعت کننده ولایت پذیری آن ها است که این زنان ، از چند راه به این مقام رسیده اند . شناخت صحیح و معرفت آگاهانه ، پذیرفتن ولایت در میدان عمل ، رنج و مشقت در مسیر اهل بیت علیهم السلام و جهاد و مبارزه .

در این مقاله به ویژگی های کلی زنان رجعت کننده در زمان ظهور امام مهدی علیه السلام اشاره شده و اسامی برخی از ایشان بیان شده است که از دین و ولایت دفاع کرده اند و به شرح کوتاهی از زندگی آن ها پرداخته شده است ، آن گاه به نتیجه گیری می پردازد که برای حضور در زمان ظهور حضرت مهدی علیه السلام باید صفاتی که این زنان را در خود ایجاد کرده بودند را در خود ایجاد کرد .

کلیدواژه : زنان ، رجعت کننده .

مقدمه

یکی از آرزوهایی که همه‌ی مردم در دین اسلام دارند گسترش عدالت در همه‌ی جهان است و همه به آیات و روایات ظهور حضرت مهدی علیه السلام اعتقاد دارند و می‌دانند که یک منجی می‌آید و ظهور می‌کند و عدالت را به همه‌ی جهان می‌رساند ، لذا در این زمینه اعتقادات مردم به چند دسته تقسیم می‌شود که درجه‌ی ایمان و اعتقاد آن‌ها کمتر و بیشتر است.

عده‌ای از مردم به این باور رسیده‌اند که قرار است فردی از فرزندان رسول خدا صلی الله و علیه و آله و سلم بیاید و جهان را پر از عدل و داد کند و آمدن او هم یک زمینه‌سازی‌هایی لازم دارد ، به همین دلیل با توجه به باور و اعتقادشان به دنبال آن زمینه‌سازی‌ها رفته‌اند . آن‌ها می‌دانند که در آستانه ظهور امام علیه السلام حوادث شگفت‌انگیزی اتفاق می‌افتد که یکی از آن‌ها بازگشت گروهی از مؤمنان واقعی است که در طول زندگی و عمر خود ، خود را به درجه‌ی یاوران حضرت مهدی علیه السلام رسانده بودند ، ولی مرگ به آن‌ها اجازه نداد که عظمت و شوکت حکومت حضرت را ببینند ، به همین جهت خداوند آن‌ها را موقع ظهور حضرت مهدی علیه السلام برمی‌گرداند تا شوکت و عظمت حکومت حضرت ولی عجل الله تعالی را ببینند و به یاری ایشان پردازد به همین جهت در تلاش هستند تا جزء همان افراد باشند البته فقط مؤمنان واقعی نیستند که در لحظه ظهور برمی‌گردند بلکه کافران بدطینت نیز آن موقع برمی‌گردند تا به سزای پاره‌ای از اعمال خود برسند.

در میان مؤمنان و کافران هم مردان ظهور دارند و هم زنان ؛ لذا می بینیم که زنان هم در کنار مردان به مبارزه و ایثار پرداخته اند و خود را برای جهاد و شهادت آماده کرده بودند که در آیات و روایات زیادی نام عده ای از آن ها و ویژگی ها و خصوصیات آن ها آمده است .

کسانی که می خواهند ظهور حضرت را درک کنند باید دارای یک سری ویژگی هایی خاص باشند که شامل همه افراد نمی شود بلکه افراد خاصی می توانند به این مقام برسند که درجه ی معرفت و اخلاصشان بیش از دیگران باشد و چون این ، در عصر غیبت از اهمیت خیلی زیادی برخوردار است ما به بررسی آن ویژگی ها پرداختیم و این که هر کسی که خواست حضرت صاحب الزمان علیه السلام را درک کند و او را ببیند باید دارای چنین ویژگی هایی باشد و این که فقط مردان نمی توانند به این مقام و درجه برسند بلکه زنان هم می توانند همراه مردان به این جایگاه مهم دست یابند و چون این دغدغه ی خود نویسنده هم بود که زنان چه طوری می توانند ظهور حضرت را درک کنند و این که اگر مرگ به آن ها مهلت این درک را نداد چه می شود ؟ و چه کاری باید انجام دهند ؟ باعث شد که یک بررسی اجمالی در مورد ویژگی های زنان رجعت کننده داشته باشد .

امیدوارم کسانی که مثل من دغدغه ی ظهور حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه را دارند به این خصوصیات و ویژگی ها دست پیدا کنند و بتوانند جزء یاوران خاص حضرت مهدی علیه السلام قرار بگیرند.

معنای لغوی رجعت

برای واژه رجعت که یک اصل اعتقادی در قرآن کریم و روایات اسلامی است معانی مختلفی

آمده است :

رجعت یعنی برگشتن به جایی که پیش تر در آن جا بوده است هر چند برخی از بزرگان این

معنا را با تعبیر متفاوتی نوشته اند .

« الرجعةُ : مراجعةُ الرجل أهله بعد الطلاق و قوم يؤمنون بالرجعة إلى الدنيا قبلَ

يوم القيامة^۱ ؛ رجعت، بازگشت مرد به اهلش بعد از طلاق است . گروهی معتقدند به

بازگشت به دنیا قبل از روز قیامت .»

همچنین آمده است :

«يؤمن بالرجعة - ای بالرجع الى الدنيا بعد الموت - و بالكسر و الفتح - عود

المُطَلَّق الى مَطْلَقته^۱ ؛ به رجعت ایمان دارد ، یعنی بازگشت به دنیا بعد از مردن و هم

چنین بازگشت مرد به زن خود پس از طلاق .»

^۱ . خلیل بن احمد ، فراهیدی ، العين ، ج ۱ ، چاپ دوم ، قم : نشر هجرت ، ۱۴۰۹ ق ، ص ۲۲۶ .

خود رسانده و با آن حضرت بیعت خواهند کرد . احادیث فراوانی در ستایش این گروه ممتاز وارد شده و در قرآن کریم آیاتی است که تأویل به آنان شده است .^۱

امام محمد باقر و امام صادق علیهم السلام در تأویل سخن خدای متعال « وَ لَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَّعْدُودَةٍ^۲ ؛ هر آینه اگر از آنان عذاب را تا مدتی معین یا تا فراهم آمدن دسته ای به تعداد مشخص به تأخیر اندازیم . » فرمودند :

«مراد از امت معدود ، یاران مهدی در آخر الزمانند ، سیصد و سیزده نفر به تعداد افراد

جنگ بدر. آنان در ساعتی جمع می شوند ؛ مانند ابرهایی که در پاییز جمع می شوند .»

امام صادق علیه السلام در وصف یاران خاص حضرت مهدی علیه السلام فرمودند :

«مردانی که گویی قلب هایشان مانند پاره های آهن است هیچ چیز نمی تواند دل های آنان را نسبت به ذات خداوند گرفتار شک سازد . سخت تر از سنگ هستند ، اگر بر کوه ها حمله کنند ، آن ها را از هم خواهند پاشید ... گویی که بر اسبان خود مانند عقاب هستند . بر زین اسب امام دست می کشند و از این کار برکت طلب می کنند . گرد امام خویش چرخیده ، در جنگ ها جان خود را سپر او می سازند و هر چه بخواهد برایش انجام می دهند . مردانی که شب ها نمی خوابند ، در نمازشان همه همای چون صدای زنبور غسل دارند پارسان شب اند و شیران روز . از ترس خدا بیمناک و خواهان شهادت اند . تمنای شان شهید شدن در راه خدا است . شعارشان این است «ای مردم ! برای خونخواهی حسین به پاخیزید » وقتی حرکت می کنند پیشاپیش آنان به فاصله یک ماه ترس و وحشت حرکت می کند خدا به وسیله ی آنان امام راستین را یاری می فرماید .»^۳

۱ . خدامراد ، سلیمانان ، پرسمان مهدویت ، قم : شباب الجنه ، ۱۳۸۵ ، ص ۲۵۷ .

۲ . سوره هود (۱۱) آیه ۸ .

۳ . محمد باقر ، مجلسی ، بحار الانوار ، همان ، ج ۵۳ ، ص ۳۰۸ .

از برخی روایات استفاده می شود که سیزده تن و از برخی دیگر، استفاده می شود پنجاه تن از یاران حضرت زنان هستند .

امام باقر علیه السلام می فرمایند :

«به خدا سوگند ۳۱۳ تن از مردان نزد او می آیند که با آنان پنجاه زن نیز

هستند.»^۱

این موضوع دو نکته را روشن می سازد :

۱- زنان که در طول تاریخ از حقوق خویش محروم بودند و شخصیت آنان تحقیر گشته بود در دوران آن انقلاب بزرگ ، شخصیت واقعی خویش را باز خواهند یافت و به عنوان کارگزاران اصلی تحول عظیم ، در جامعه جهانی شرکت خواهند داشت . این موضوع اهمیت ویژه ای دارد که ارزش واقعی و پایه قدرت و توانمندی نوع زن و ارزشیابی استعدادهای او را (در صورتی که خود را ساخته باشد)

۲- زنان اگر در جهاد و رویارویی مستقیم شرکت نکنند ، در دیگر پست ها و مسئولیت ها و سازندگی ها ، می توانند مشارکت داشته باشند . همچنین در گسترش فرهنگ اسلامی ، تبیین خطوط اصلی دین ، آموزش معارف الهی و جایگزین ساختن عیارها و اصول انقلاب مهدوی ، می توانند ، کارآمد باشند و نقش های اصلی و برجسته ای را بر عهده گیرند و در دوران ظهور شایستگی شرکت در آن حرکت بزرگ و کمک رساندن به داعی حق را داشته باشند .^۲

حال که با برخی از اوصاف رجعت کنندگان آشنا شدیم ، شرح حال زنان رجعت کننده را

بررسی می کنیم .

۱. محمد بن مسعود ، عیاشی سمرقندی ، تفسیر عیاشی ، ج ۱ ، تهران ، کتابفروشی اسلامیة ، ص ۶۴.

۲. خدامراد ، سلیمانیان ، همان ، ص ۲۶۰ ؛ عصر زندگی ، ص ۵۷ .

نتیجه گیری

بر اساس آنچه که درباره‌ی رجعت و بازگشت به دنیا پیش از شروع قیامت گفته شد و هم چنین طبق معنای رجعت در لغت و اصطلاح ، خداوند همزمان با ظهور حضرت مهدی علیه السلام عده ای از بندگان صالح خود را که در ایمان و عمل و تقوا اسوه‌ی مؤمنان بوده اند و همچنین عده ای از کفار که کافر محض بوده اند را با همان ویژگی روحی و جسمی خود به دنیا برمی گرداند ، تا هر دو گروه نتیجه‌ی دنیایی اعمالشان را دریافت کنند .

طبق آنچه گفته شد زنان نیز این افتخار را دارند که در خدمت امام عصر عجل الله تعالی فرجه برسند و حضرت را یاری کنند یکی از مواردی که از این بحث نتیجه می شود ، این است که کسانی که برای انتقام به دنیا برمی گردند ، به میل و اراده خودشان برمی گردند که خداوند مأموران الهی را مأمور می کند که به آن ها خبر دهند ای بنده خدا مولایت ظهور کرده است اگر می خواهی به او پیوندی ، آزاد هستی و اگر بخواهی در نعمت های الهی متنعم بمانی ، باز هم آزاد هستی .

پس اگر می خواهیم در زمره‌ی یاران امام زمان علیه السلام باشیم و گل روی مهدی فاطمه علیه السلام را در دنیا ببینیم و بتوانیم فرد مفیدی در حکومت او باشیم ، از همین لحظه با مهدی علیه السلام پیمان ببندیم و خود را با برنامه ها و خواسته هایش که جزء راه جدش پیامبر صلی الله و علیه و آله و سلم و امیرمؤمنان علیه السلام نیست تطبیق دهیم و همان ویژگی هایی که زنان رجعت کننده در خود داشتند و به این مقام رسیدند ما نیز این ویژگی ها را در خود نهادینه کنیم و خصلت های بد خود را از بین ببریم تا بتوانیم ظهور حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه را درک کنیم .

فهرست منابع

* قرآن کریم

- ۱- ابن بابویه قمی ، ابوجعفر محمد بن علی بن حسین ، علل الشرائع ، ج ۱ ، قم : داوری ، ۱۳۸۵ .
- ۲- اسحاقی ، حسین ، سپیده امید کاوشی در مهدویت ، قم : بوستان کتاب ، ۱۳۸۶ .
- ۳- امینی گلستانی ، محمد ، سیمای جهان در عصر امام زمان عجل الله تعالی فرجه ، قم : مسجد جمکران ، ۱۳۸۵ .
- ۴- اوسطی ، حسین ، دوازده گفتار درباره حضرت مهدی علیه السلام ، تهران ، مشعر ، ۱۳۸۶ .
- ۵- جعفر پور ، مجید ، مقامات و شئون امام ، قم ، ۱۳۹۴ .
- ۶- جمعی از محققان مرکز تخصصی مهدویت ، نینوا و انتظار تأملی نو ، قم : بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود ، ۱۳۸۷ .
- ۷- جمعی از نویسندگان ، از فرات تا فرات ، ج ۱ ، قم : بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی ، ۱۳۸۳ .
- ۸- الحر العاملی ، محمد بن الحسن ، الايقاظ من الهجعه بالبرهان علی الرجعه ، (مترجم : احمد جنتی) ، تهران : نوید .
- ۹- حسینی میلانی ، سید علی ، جزوه امامت بقیه ائمه علیه السلام و ولایت تکوینه ، قم : مرکز تخصصی امامت اهل بیت علیهم السلام ، ۱۳۹۰ .
- ۱۰- حیدری ، احمد ، نهضت انتظار ۲ ، تهران ، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - پژوهشکده تحقیقات اسلامی ، ۱۳۸۳ .
- ۱۱- خدا مراد ، سلیمانیان ، بازگشت به دنیا در پایان تاریخ ، چاپ دوم ، قم : بوستان کتاب ، ۱۳۸۵ .
- ۱۲- راغب اصفهانی ، حسین بن محمد ، مفردات الفاظ قرآن ، ج ۲ ، چاپ دوم ، تهران : مرتضوی ، ۱۳۷۴ .

- ۱۳- سلیمانیان ، خدامراد ، پرسمان مهدویت ، قم : شباب الجنه ، ۱۳۸۵ .
- ۱۴- طباطبایی ، محمد حسین ، تفسیر المیزان ، ج ۲ ، دفتر انتشارات اسلامی ، ۱۳۶۵ .
- ۱۵- طبرسی آملی ، محمد بن جریر ، دلائل الامامه ، قم : بعثت ، ۱۴۱۳ ه .
- ۱۶- طبسی ، نجم الدین ، چشم اندازی از حکومت مهدی علیه السلام .
- ۱۷- _____ ، نشانه هایی از دولت موعود ، قم : بوستان کتاب ، ۱۳۸۶ .
- ۱۸- عیاشی سمرقندی ، محمد بن مسعود ، تفسیر عیاشی ، ج ۱ ، تهران ، کتابفروشی اسلامیة .
- ۱۹- فراهیدی ، خلیل بن احمد ، العین ، ج ۱ ، چاپ دوم ، قم : نشر هجرت ، ۱۴۰۹ ق .
- ۲۰- فقیه ایمانی ، محمد باقر ، شیوه های یاری قائم آل محمد علیهم السلام ، قم : عطر عترت ، ۱۳۸۸ .

- ۲۱- کلینی ، محمد بن یعقوب ، اصول کافی ، ج ۱ ، تهران : دارالکتب الاسلامیه ، ۱۴۰۷ ق .
- ۲۲- مجلسی ، محمد باقر ، بحارالانوار ، همان ، ج ۵۲ ، ص ۱۲۸
- _____ ، رجعت ، چاپ اول ، اصفهان : کانون پژوهش .
- ۲۳- _____ ، بحارالانوار ، ج ۷ ، بیروت : الوفاء ، ۱۴۰۴ .
- ۲۴- محلاتی ، ذبیح الله ، ریاحین الشریعه ، ج ۵ ، تهران : دارالکتب الاسلامیه .
- ۲۵- مدائنی ، عز الدین ابوحامد بن هبه الله بن بن بی الحدید ، شرح نهج البلاغه ، ج ۱۵ ، قاهره ، بابی حلبی .

- ۲۶- مظفری ، جواد ، شرح حال ویژگی های زنان رجعت کننده در حکومت امام زمان
- ۲۷- معین ، محمد ، فرهنگ معین ، انتشارات نامن ، ۱۳۸۶ .
- ۲۸- موسوی گیلانی ، رضی ، دکترین مهدویت ، تهران ، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی ، ۱۳۸۷ .

مقالات

- ۲۹- جعفری ، جواد ، مقاله شرح حال و ویژگی های زنان رجعت کننده در حکومت امام زمان (عج) ، بی جا : موعود شرق .